

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ

Анотація В роботі досліджено сутність фінансового потенціалу та особливості управління фінансовим потенціалом

Ключові слова: фінансовий потенціал, управління фінансовим потенціалом, ліквідність, рентабельність, фінансова стійкість

Abstract The essence of financial potential and features of financial potential management are investigated in the work

Keywords: financial potential, financial potential management, liquidity, profitability, financial stability

Вступ

Вітчизняним підприємствам для інтегрування у світову економіку та досягнення високого рівня розвитку важливим є виробляти високоякісну, конкурентоспроможну продукцію. З цією метою підприємства мають використовувати високотехнологічне обладнання, яке забезпечить виготовлення інноваційної, якісної продукції із низьким рівнем споживання ресурсів.

Модернізація процесу виробництва, використання нового обладнання вимагає від підприємств залучення додаткових фінансових ресурсів.

Процес формування та використання фінансових ресурсів – це невід'ємний складник фінансових відносин, необхідна умова здійснення фінансово-економічної діяльності, що безпосередньо впливає на його фінансовий потенціал та виступає його головним складником [1].

Таким чином, питання, пов'язані із аналізом стану управління фінансовим потенціалом є досить актуальними для вітчизняних підприємств.

Основна частина

Фінансовий потенціал – складник економічного потенціалу впродовж усього періоду життєдіяльності підприємства – є важливим індикатором реакції внутрішнього середовища на управлінські рішення, а його зростання свідчить про стійкість фінансового стану, ефективність фінансової політики економічного суб'єкта та у цілому про його конкурентоспроможність [2].

Фінансовим потенціалом є сукупність економічних відносин, які формуються на підприємстві з метою його забезпечення фінансовими ресурсами, необхідними для ведення господарської діяльності з урахуванням стратегічних цілей, а також власним капіталом в обсязі, необхідному для фінансової стійкості.

Фінансовий потенціал є досить важливим в діяльності підприємства [3]:

– впливає на виробничий потенціал із погляду вільних фінансових ресурсів, достатності коштів на технологічні інновації;

– через стабільний фінансовий стан для нарощування стратегічного потенціалу, забезпечення прибутковості та рентабельності бізнесу, реалізації ефективних господарських стратегій;

– впливає на ринковий потенціал через фінансові можливості для здійснення маркетингових досліджень, забезпечення гнучкої цінової політики, значної ринкової частки, низьких витрат на збут та доведення продукції до споживача.

Оцінка стану управління фінансовим потенціалом здійснюється за допомогою різних методів планування.

Стецюк П. А., Корнійчук Г. В. зазначають, що найбільш поширеними методами планування є [4]:

– розрахунково-аналітичний метод – передбачає оцінку досягнутої величини показника та планування можливих змін в плановому періоді;

– нормативний метод – метод, який передбачає використання системи ресурсних норм і техніко-економічних нормативів, які є основою для визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах та джерелах їх формування;

– балансовий метод – метод, який є сукупністю прийомів, за допомогою яких шляхом співставлення або порівняння досягається баланс (рівновага) між взаємозалежними показниками;

– метод оптимізації планових рішень – метод, який передбачає розробку декількох варіантів плану, з яких на основі певних критеріїв обирають найбільш оптимальний;

– економіко-математичне моделювання – метод, який ґрунтується на математично формалізованому взаємозв'язку між результативним фінансовим показником і чинниками, що впливають на його величину.

Левченко Н. М. виділяє такі підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства [5]

– метод застосування інтегральної (факторної) моделі;

– метод експертного оцінювання фінансових коефіцієнтів або фінансових індикаторів;

– комбінований метод.

Марченко В. М., Бондар А. І. пропонують при оцінюванні фінансового потенціалу використовувати систему показників [6]:

– наявність власного капіталу, достатнього для виконання умов ліквідності і фінансової стійкості;

– можливість залучення капіталу в обсязі, необхідному для реалізації ефективних інвестиційних проєктів;

– рентабельність вкладеного капіталу;

– наявність ефективної системи управління фінансами, що забезпечує прозорість поточного і майбутнього фінансового стану.

Ковальчук Н. О. [7] пропонує оцінювати фінансовий потенціал на основі оцінки наявних фінансових ресурсів у розрізі власних, залучених та позикових, а також ефективність використання даних видів фінансових ресурсів за допомогою показників фінансової стійкості, рентабельності та оборотності.

Ребрик Ю.С., Павлюченко М.А. запропонували оптимізаційну модель діагностики фінансового потенціалу підприємства, яка дозволяє визначати рівень потенціалу з урахуванням оптимізованих значень дебіторської, кредиторської заборгованостей та нормального рівня ліквідності підприємства [8].

Шурою Н. О. доведено, що оцінку фінансового потенціалу сьогодні все частіше проводять не тільки на основі показників фінансового стану підприємства та використання його фінансових ресурсів, але і з урахуванням ймовірності банкрутства підприємства [9]. Автором досліджено взаємозв'язок фінансового потенціалу підприємства із ймовірністю настання його банкрутства та обґрунтовано, що рівень фінансового потенціалу підприємства є зворотним показником від величини ймовірності банкрутства та ліквідації такого підприємства. З метою якісного визначення ймовірнісного рівня фінансового потенціалу підприємства побудовані матриці, що якісно оцінюють такий потенціал як для тих підприємств, що знаходяться на стадії банкрутства, так для тих, по яким процедура банкрутства ще не починалась [9].

Проскурович О.В., Сорокою Л.О. запропоновано поєднати індикаторний та інтегральний методи з урахуванням видів діяльності підприємства [10]. Авторами [11] пропонується оцінити рівень фінансового потенціалу за фінансовими коефіцієнтами, які згруповані у декілька основних груп, на основі чого визначена інтегральна оцінка фінансового потенціалу підприємства. Засобами кореляційно-регресійного аналізу відібрані основні фактори (коефіцієнт покриття, коефіцієнт незалежності (автономії) та коефіцієнт рентабельності активів) та встановлено їх суттєвий вплив на зміну інтегрального показника фінансового потенціалу підприємства. При цьому отримана система економетричних та трендових моделей зміни інтегрального показника фінансового потенціалу, що встановлює взаємозв'язки між результативним показником роботи підприємства та фінансовими коефіцієнтами. За допомогою цієї системи моделей можливим є аналіз, моделювання та прогнозування інтегрального показника фінансового потенціалу на перспективу.

Висновки

Таким чином, в літературі існує значна кількість методичних підходів до оцінки рівня фінансового потенціалу підприємства, зокрема розрахунково-аналітичний метод, нормативний метод, балансовий метод, метод оптимізації планових рішень, економіко-математичне моделювання. Оцінку процесу

управління фінансовим потенціалом досліджуваного підприємства будемо здійснювати за допомогою показників ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гринчуцький В.І., Блащак Б.Я. Теоретичні аспекти формування механізму нарощування фінансового потенціалу підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 3 (20). С. 177-182.
2. Ляхович Л.А. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та управління. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 22. С. 92–98.
3. Пісна А.Б., Бухтіарова А.Г. Управління фінансовим потенціалом сільськогосподарського підприємства. Економіка і суспільство. 2018. Вип. 18. С. 803-810.
4. Стецюк П.А., Корнійчук Г.В. Теоретичні та практичні аспекти організації планування фінансового потенціалу підприємств. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2017. № 4 (22). С. 12-18.
5. Левченко Н. М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. Інвестиції: практика та досвід. 2012. № 2. С. 114-117.
6. Марченко В. М., Бондар А. І. Управління фінансовим потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2018. №11. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/6.pdf
7. Ковальчук Н. О. Оцінка фінансового потенціалу підприємства. Економіка і суспільство. 2021. №34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-33>.
8. Ребрик Ю.С., Павлюченко М.А. Діагностування фінансового потенціалу підприємства на основі застосування оптимізаційної моделі. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. С. 378-385.
9. Шура Н. О. Формування методичних підходів до оцінки фінансового потенціалу підприємств. Економіка та держава. 2021. № 4. С. 110–114. DOI: [10.32702/2306-6806.2021.4.110](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.4.110)
10. Проскурович О.В., Сорока Л.О. Економетричне моделювання фінансового потенціалу підприємства. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 19. С. 583-592.
11. Савченко М. В., Філіпчук О. С. Методичний інструментарій аналізу й оцінки фінансового потенціалу підприємств паливно-енергетичного комплексу. Бізнес Інформ. 2021. №6. С. 265-275.

Ступак Денис Іванович – студент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юріївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Stupak Denys I. - student of the Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Supervisor: Yepifanova Irina Yu. - Doctor of Economics, Professor, Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia